

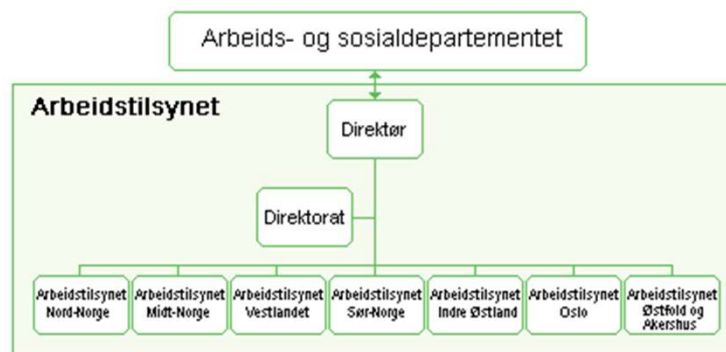
Arbeidsulykker: Hvorfor skjer ulykkene? Hva ser vi etter på tilsyn? Hva kan industrien lære?

Industrivernkonferansen 2019

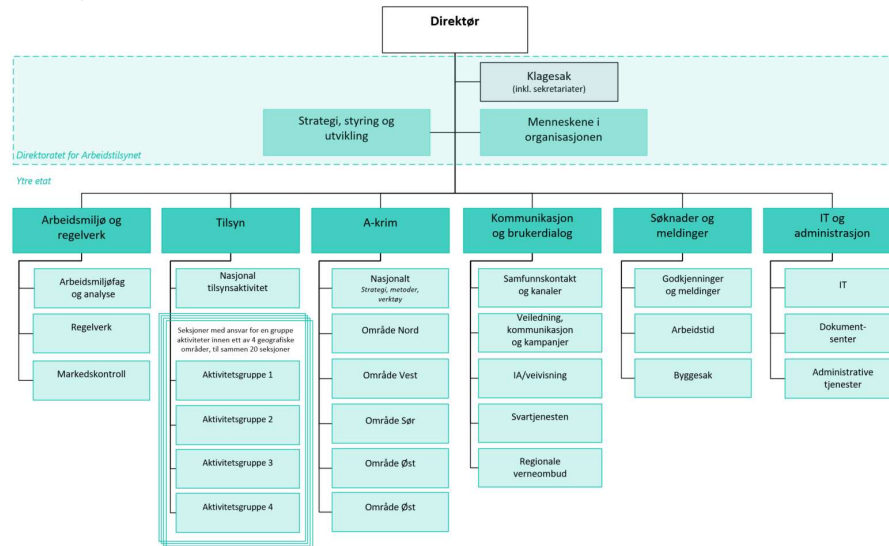
09.12.2019

Arbeidstilsynet i dag

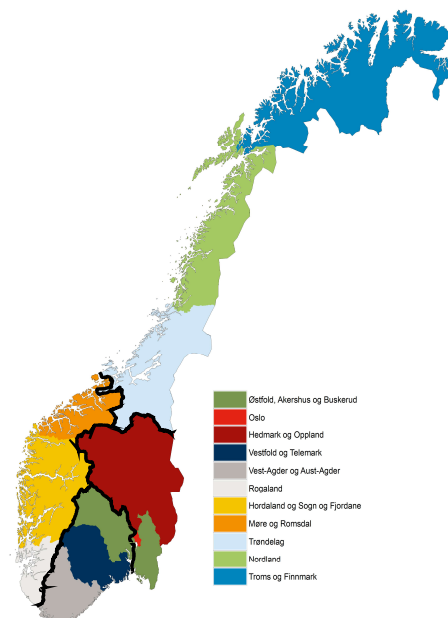

09.12.2019

Arbeidstilsynet fra 01.01.2020

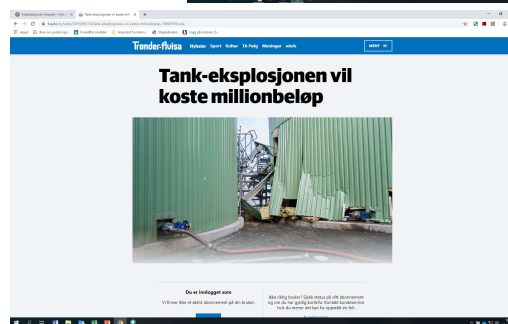
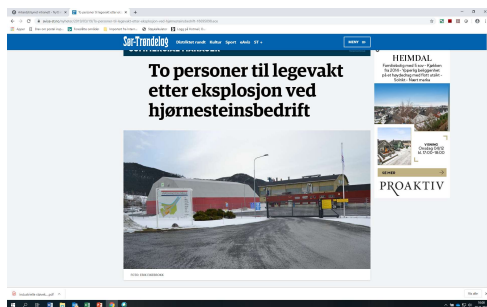

Geografiske områder

Hvem er jeg?

- Utdanning
 - Næringsmiddelingeniør
 - EOQ/DGQ Quality Systems Manager
 - Yrkespedagogikk
 - Yrkeshygiene
- Jobberfaring
 - Kvalitetsleder/-sjef (Gilde/Nortura)
 - Lead Auditor/Scheme Manager (Intertek Certification)
 - Senioringeniør (Arbeidstilsynet)

Et lite overblikk – 23.278 arbeidsulykker i 2018

(Kilde: Statistisk sentralbyrå, 26.09.2019)

Antall ulykker

– Fall	5196
– Ukjent	3663
– Støt/treff av gjenstand	3628
– Annet	2805
– Stukket/kuttet av skarp/spiss gjenstand	2152
– Påført voldsskade	1585
– Klemt/fanget	1274
– Sammenstøt/påkjørsel	892
– Trusler om vold	565
– Elektrisk spenning	407
– Velt	391
– Kjemikalier	335
– Høy/lav temperatur	210
– Eksplosjon, sprenging, brann	175

Hvor skjer ulykkene? (ref. Arbeidstilsynet)

- Fallulykker ved arbeid i høyden
- Ulykker med kjørbart arbeidsutstyr
- Ulykker ved arbeidsoperasjoner med løfteutstyr
- Ulykker ved bruk og vedlikehold av maskiner/utstyr
- Trafikkulykker

Arbeidslivet

(Kilde: Stami)

- Arbeidsulykker i Norge:
 - 213 registrerte arbeidsskadedødsfall i perioden 2013-17
- Kreft
 - 500 dødsfall hvert år pga yrkesrelatert kreft
- Andre konsekvenser
 - 390.000 arbeidstakere rapporterer om muskel-/skjelettplager
 - 200.000 arbeidstakere rapporterer om psykiske plager
 - 140.000 arbeidstakere rapporterer om hørselsskader
 - 85.000 arbeidstakere rapporterer om luftveis-/hudplager

Det er da vel ikke så farlig!

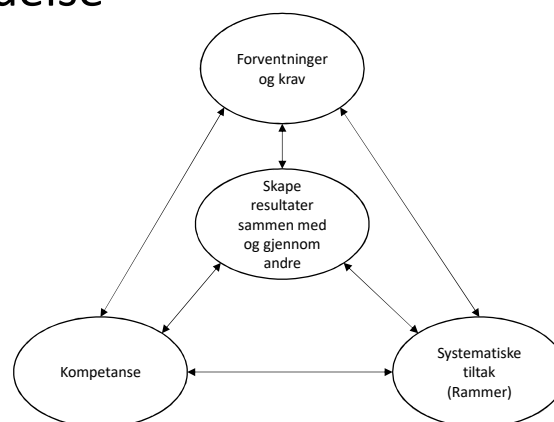
Hva er årsakene til ulykker og uønskede hendelser?

- Jeg...
 - var uheldig!
 - var uoppmerksom!
 - misforsto kollegene!
 - trodde ikke det var så farlig!
 - skulle bare!
- Vi...
 - har det trangt på verkstedet!
 - bruker maskiner uten vern!
 - har koplet ut verneinnretningene!
 - bruker ikke personlig verneutstyr!
 - må bli ferdig med prosjektet i rett tid!
 - har lange arbeidsdager!
 - har aldri opplevd noe liknende før!

Arbeidsgivers plikter – Ledelse

(Kilde: Operativt lederskap, Innbjør og Kleiveland - 2007)

- Ledelse er å skape resultater sammen med og gjennom sine medarbeidere

Politikk/mål – noen vanlige feilkilder

- Målene er ikke fastsatt
- Målene er ikke forankret hos øverste ledelse
- Noen mål er urealistiske
- Noen mål er omtrentlige
- Glemmer at målene skal angi retning
- Glemmer å legge målene til grunn for risikovurderinga («den røde tråden»)
- Glemmer å gjennomgå målene regelmessig

Kompetanse – noen vanlige feilkilder

- Unnlater å kartlegge kompetansenivået (nå-situasjonen)
- Mål og formål er ikke fastsatt (hva er godt nok!?)
- Glemmer å gjennomgå tilgjengelig grunnlagsmateriale (bruksanvisninger og sikkerhetsdatablad)
- Unnlater å bruke grunnlagsmateriale på norsk (eller annet språk som arbeidstakeren behersker)
- Glemmer å dokumentere opplæringstiltakene
- Glemmer regelmessig oppfrisking/repetisjon

Risikovurdering – noen vanlige feilkilder

(Kilde: osha.europa.eu)

– Planlegging – Unnlater å involvere berørte arbeidstakere inkl underleverandører – Bruker eksperter som ikke kjenner virksomheten og farene – Glemmer farer med langtidseffekt – Glemmer utstyr/verktøy og tilliggende arbeidsoppgaver/prosesser – Glemmer å konferere med hendelsesrapporter (avvik, nestenulykker, helseundersøkelser...) – Gjennomføring – Bruker feil metode	– Tiltak – Unnlater å bruke tiltakstrappa – Overser nye farer som oppstår som følge av tiltak – Manglende forpliktelse fra leder – Oppfølging – Unnlater å overvåke effekten av tiltak – Mangelfull eller manglende dokumentasjon

Sikker jobbanalyse (SJA)

(Kilde: Norsk olje og gass nr. 090)

Ingvild Solberg og Eva Svensli:
 «Funn indikerer at bygg- og anleggsbransjen fortsatt har en vei å gå for å implementere analysen tilstrekkelig i den systematiske sikkerhetsstyringen. Manglende strategi og tilpassing av analysen til bransjen gjør at SJA gir et lite bidrag til sikkerhetsstyringen»
 NTNU, juni 2016

Norsk olje og gass, Anbefalte regningslagger for felles modell for sikker jobb analyse (SJA)

Nr.: 090 - Revisjonsnummer: 05.11.03 - Revisjon nr: 3 - Rev. dato: 11.07.11 - Side: 22

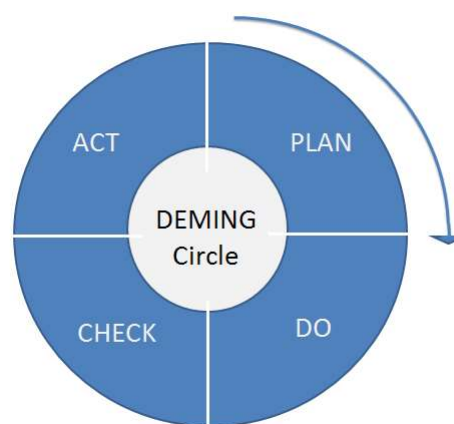
App E Standard Sikker Jobb Analyse (SJA) skjema

SJA tittel		SJA nr.			Ansvarlig	SJA nummer
Bestemte av arbeidet:		Farekategori			Oppdrags	Sikkerhetsnr.
		Charakteristikk				
Formålet med:		A1/Anl. nr.			Arbeidsnr.	
nr	Trinn/operasjon	Farekarakteristikk	Mulig konsekvens	Sikr.	Stans/ansvarlig for tiltak	
Et av trinnene må være angitt (2 min. t)		Arbeidsnr./Oppdragsnr.	Farekategorier	Stans/ansvarlig	Sikr. nr. for alle tilfelle for SJA og tiltak	
Kontrollinstrumenter		Trinn	Sikr.	Ansvarlig for oppgave	Forklaring på utv. av tiltak	
		Charakteristikk	Sikr.			
			Sikr.			

Systematiske tiltak - Internkontroll

(Kilde: Internkontrollforskriften §5)

- Formål
 - Systematiske tiltak for å hindre uønskede hendelser og fremme forbedringsarbeid
- Innhold
 - 1) Lover og forskrifter
 - 2) Kunnskaper og ferdigheter
 - 3) Medvirkning
 - 4) **Mål**
 - 5) Organisasjon – ansvar, oppgaver og myndighet
 - 6) **Kartlegging, risikovurdering og tiltak**
 - 7) **Avdekke, rette opp og forebygge**
 - 8) **Systematisk overvåking og gjennomgang**

Hva er systematiske tiltak?

(Kilde: SN-BS OHSAS 18001:2017)

- Styringssystem for arbeidsmiljø
 - Et sett av samvirkende elementer (rutiner, prosedyrer) brukt til å fastsette politikk og mål og til å oppnå disse målene
 - Omfatter organisasjonsstruktur, planlegging (inkl. risikovurdering og fastsettelse av mål), ansvar, praksis, prosedyrer, prosesser og ressurser

Internkontroll er vel for dyrt?

- Utgifter:
 - Sykepenger
 - Overtidsbetaling
 - Omplaseringskostnader
 - Rekrutteringskostnader
 - Opplæringskostnader
 - Overtredelsesgebyr
 - Anmeldelse/bøter
 - Omdømmetap
- Statistisk sentralbyrå: Det koster Norge 70 milliarder pr år
 - Bedriftene: 27 milliarder
 - Samfunnet: 43 milliarder
- Virke: En sykemeldt koster
 - Kr 2800/dag
 - Kr 15000/uke
 - Kr 45000/16 dager

Takk for oppmerksomheten!

